

ЈЕДИНСТВО НИЈЕ УСПОСТАВЉЕНО ДА БИ У ХАРМОНИЈИ ПРОТЕКЛИ НАШИ МАНДАТИ

Годину дана од седнице Централног комитета СК Србије о Косову јасно је и извесно да је покренут велики механизам за расплет косовске драме. Прво, југословенска јавност је упозната са стварним положајем Срба и Црногораца на Косову; друго, Централни комитет Савеза комуниста Југославије на својој деветој седници, стављајући на дневни ред Косово, оценио је тај проблем као југословенски и преузео на себе одговорност за његово решавање; треће, демистификовани су узроци косовског проблема у том смислу што се његово настајање и испољавање не везује искључиво, чак ни претежно, само за Покрајину већ пре свега за Србију, а затим за Југославију.

Већ саме ове три чињенице могу да се оцене као позитивне промене у односу на време када је до јавности допирало мало правих информација о Косову, када се проблем локализовао као покрајински и када је суштина његовог настанка била недодирљива.

Али, постоје и први резултати о којима су говорили сви чланови Централног комитета који су у току протекле године радили на Косову, а видели смо — њих је велики број. Те резултате постигао је Савез комуниста. Могу се, дакле, уочити почетни знаци повратка на Косово, побољшање положаја Срба и Црногораца у неким срединама, велика економска активност на нивоу Републике са циљем да се побољша материјални положај Покрајине, особито у срединама које су изразито неразвијене и где је проблем исељавања нарочито велики. У сваком случају присутна је видна мобилизација у Србији да се проблем Косова реши.

Али се ти резултати — како смо данас констатовали — налазе у сенци чињенице да није осигурана безбедност људи и имовине која ће свим грађанима, а пре свега Србима и Црногорцима на

Косову, омогућити да живе безбедно и спокојно. Зато је главни задатак на Косову у овом тренутку да се обезбеди физичка и правна сигурност грађана.

Најбоље је када се она може обезбедити политичким средствима. Она, међутим, у постојећој ситуацији нису довољна. И док ситуација на Косову не буде толико измењена у позитивном смислу да политичка активност буде довољна за регулисање положаја људи, мораће да се, у међувремену, примене средства која у том погледу стоје на располагању држави. Примена државних средстава треба, дакле, да траје све дотле док позитивно измењеним међунационалним односима не буду довољна политичка средства за њихово даље регулисање.

Ова једна година активности показала је да се проблем може целовито и на прави начин решити тек са свим предвиђеним системским променама на нивоу Србије, као и на нивоу Југославије.

Жива политичка активност која се уочава у Републици и шире, указује на јачање демократских односа и демократских снага и најављује промене у привредном и политичком систему. Та активност садржи и мање или више цивилизовано изражене отпоре променама које треба да се догоде. Ти отпори долазе од оних које будуће промене угрожавају. И то је логично. Најбучнији и најагресивнији биће они који буду најугроженији. Мада се та угроженост демократским процесима који су започети не односи ни на национални, ни на класни интерес, већ пре свега, на групни, па и сасвим лични. Борба за класне интересе носи у себи увек достојанство и племенитост, којих је борба за групно и лично најчешће лишена. По том достојанству и племенитости разликоваће се у свом политичком понашању носиоци општег друштвеног интереса од носилаца уског — личног.

Више не могу бити сумње у то да активност Савеза комуниста омогућује да се брже гаси контрареволуција на Косову, али ће она омогућити да се реше и други проблеми наше републике.

Зато промене у привредном и политичком систему, пред којима се налази наша република и цела наша земља, треба схватити и као политички задатак који је директно повезан са стварањем потребних услова за целовито и коначно решавање проблема Косова. У процесу остваривања тих промена потребно је да се комунисти, пре свих, изборе за јавност, за поштовање мишљења већине, као и оних цивилизацијских норми које одавно поштује и гра-

ђанска демократија коју ми, изгледа сасвим неосновано, сматрамо демократијом нижег ступња.

Али, поред системских промена, као објективних услова неопходних за решавање стања на Косову којима смо приступили, неопходни су и субјективни услови, односно максимално ангажовање свих политичких организација, институција и појединаца. Без добре воље, спремности и способности свих ових организованих субјективних снага друштва, проблем Косова неће бити решен без обзира на то какву солидну основу за то буду представљале промене у систему.

Управо је садашња ситуација на Косову показала да је до ње дошло зато што су руку под руку ишла лоша системска решења и одсуство воље и спремности за решавање проблема, чак и у фази када су настајали, када су још били мали. А мораћу овим што ћу да кажем да разочарам све оне које узнемирава слога, а радује неслога, да у том погледу охрабрује јединство у руководству Савеза комуниста Србије и СР Србије. Јединство није успостављено да би у хармонији протекли наши мандати и да бисмо ми на својим функцијама лагодно живели. Јединство је успостављено да би омогућило да се спроведе договорена политика — како у погледу Косова тако и у погледу свих других обавеза које су преузете у складу с конгресним одлукама. И ми ћемо је спровести до краја.

Верујем у то да је протекла година сасвим конкретно показала да је Савез комуниста Србије спреман да отклони контрареволуцију на Косову, да омогући слободан и праведан живот за Србе и Црногорце који тамо живе и за оне који би желели да се тамо врате, као и да заштити многобројне прогресивне, поштене Албанце који неоправдано носе терет одговорности за мржњу и насиље које никад нису испољавали.

У томе ми у Савезу комуниста Србије очекујемо већу другарску помоћ свих југословенских комуниста, а нарочито руководства савеза комуниста у другим републикама и на нивоу Југославије, и то прво зато што на то обавезује сама квалификација стања на Косову. Контрареволуција није локална, парцијална опасност. Она се не пали нити гаси аутономно, не доводећи у питање стабилност осталих делова друштва, као и друштва у целини. А затим ту другарску помоћ налаже и највише начело наше револуције: братство-јединство. Тамо где је то братство угрожено, треба сви остали јединствено да се ангажују да се поново успостави.

Али и да нема начела братства — јединства, остаје заиста неоспорна чињеница да садашњи положај Срба и Црногораца на Косову не би смео да остави равнодушним ниједног часног човека у Југославији.

У Централном комитету Савеза комуниста Србије и у Савезу комуниста Србије присутна је велика, готово историјска мобилизација. Решавање Косова није више само политички задатак. Реч је о томе с каквим ћемо лицем изаћи пред своју историју, пред своју децу. Зато нека се нико не чуди мобилизацији и речима које се у вези с том мобилизацијом употребљавају. Стање на Косову не може да се реши чиновнички, па ни чиновничкој терминологији нема места. Косово је политичко, етичко, историјско питање Србије, па и речи морају да буду примерене тој истини.

Тужне и апсурдне речи као што су „ужа Србија“, „Србија ван покрајина“, ишчезнуће кад буде ишчезла та тужна и апсурдна ситуација у Србији која је правно немогућа, политички реакционарна, морално неприхватљива.

И истовремено нека се не чине великим и патетичним речи као што су: народ, класа, јавност, које су ових дана у појачаној употреби. Да су они на које се те речи односе, били присутнији у политичком животу — никада се контрареволуција не би догодила.

Савез комуниста Србије и сви грађани Србије треба да буду сигурни, да знају да ћемо у Централном комитету Савеза комуниста Србије — као у претходној години, ако буде могуће и више — уложити све време, све способности, све стрпљење, да вратимо правду на Косово, да вратимо достојанство — и да у равноправној сарадњи с другим републикама и другим народима и народностима допринесемо Југославији да се развија као слободна, и социјалистичка земља, да поврати свој углед у свету и свој углед код сопствених грађана.